

Management Tools Today

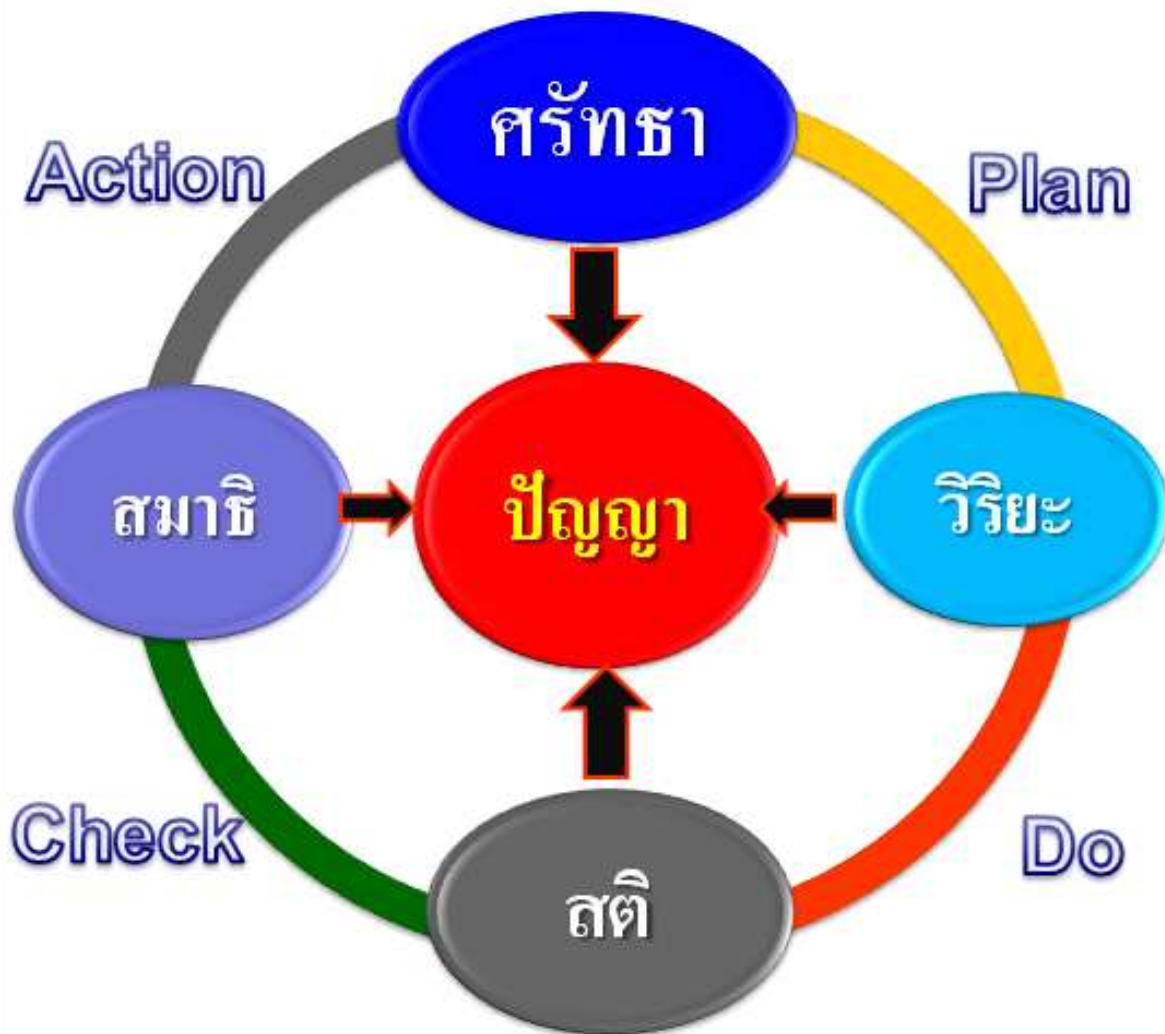
เครื่องมือทางการบริหารสมัยใหม่

พรชัย อวงศ์สกุล pomchai.ong@egco.com

พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ขององค์พระพุทธเจ้ากับการบริหารเชิงกลยุทธ์

พลัง ๕ ธรรมอันเป็นพลังเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในคน
The 5 Strengths of Highly Effective People

เครื่องมือทางการบริหารสมัยใหม่ (New Management Tools)

พุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ขององค์พระพุทธรเจ้า *พรชัย อวงศ์วงศ์สกุล pornchai.ong@egco.com*

ตอนที่ ๑ *พลัง ๕ ธรรมอันเป็นพลังเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในตน* ***The 5 Strengths of Highly Effective People***

สวัสดิ์อีกครั้งในปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ ปีที่สำคัญที่สุดอีกวันของพระพุทธศาสนา เป็นปีที่เรารู้จักกันว่าปีพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อ ๒๕ ปีที่แล้วก็เป็นปีที่เรียกว่าพุทธชยันตีด้วยเช่นกันเพราะเป็นปีแห่งการประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ องค์ผู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ศาสดาที่ได้ตรัสรู้และประกาศหลักพระธรรมคำสอน พุทธชยันตีเป็นวันครบรอบร้อยปีที่สำคัญของพระพุทธรเจ้าในร้อยปีจึงมีแค่สองวันดังกล่าว

บทความตั้งแต่ตอนนี้เป็นต้น ไป จึงเป็นบทความเฉลิมฉลอง ๒๖๐๐ ปี พุทธชยันตีแห่งการตรัสรู้ขององค์พระพุทธรเจ้า เป็นนำหลักธรรมในเชิงพุทธบริหารมาประยุกต์เป็นแนวทางในการบริหาร เป็นสิ่งที่พิสูจน์แห่งความเป็นจริงที่ว่าหลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากว่า ๒๖๐๐ ปี มีการประยุกต์ใช้ในโลกรปัจจุบัน ในแนวทางการบริหารสมัยใหม่ (Modern Management) และเป็นเครื่องมือทางการบริหารสมัยใหม่ (Management Tool Today) ด้วยแนวทางการบริหารเชิงพุทธเป็นการนำหลักธรรมหลายๆประการ มาประยุกต์ใช้ ซึ่งพระพุทธรเจ้าท่านได้ตรัสสอนไว้ดีแล้ว หากผู้บริหารคนใดสามารถนำไปปฏิบัติได้ชีวิตก็จะมีแต่ความรุ่งเรือง และความสงบสุข

พุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่

การค้นพบทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ เป็นต้นมามีส่วนช่วยให้เราเกิดความรู้ความเข้าใจในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น เพราะว่าหลักของพระพุทธศาสนานั้นถือว่า พระพุทธรเจ้าเป็นผู้ค้นพบสังขารซึ่งมีอยู่แล้ว พระพุทธรเจ้าเพียงนำสังขารนั้นมาประกาศแก่ชาวโลก ดังพุทธพจน์ที่ว่า

“อุปปาทา วา ภิกขเว ตถาคทานิ อนุปปาทา วา” เป็นต้น แปลความว่า “ภิกษุทั้งหลาย พระตถาคตเจ้าทั้งหลายจะอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตาม ชาตุนั้นคือ ธรรมฉฐิติ (ความดำรงอยู่ตามธรรมชาติ) ธรรมนิยาม (กฎธรรมชาติ) อิทัปปัจจยตา (ภาวะที่สรรพสิ่งเกิดดับตามเหตุตามปัจจัย) ก็ยังมีอยู่ พระตถาคตเจ้าย่อมตรัสรู้ทั่วถึงซึ่งชาตุนั้นแล้วบอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก ทำให้เข้าใจง่าย”

พระพุทธรเจ้าได้ทรงค้นพบและประกาศเปิดเผยกฎธรรมชาติไว้เมื่อสองพันห้าร้อยปีมาแล้ว (ปัจจุบันคือสองพันหกร้อยปี) ต่อมาวิทยาศาสตร์สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ได้ค้นพบกฎธรรมชาติเดียวกันนั้นหรือเพิ่มเติมอื่นใด สิ่งที่ศาสตร์ทั้งหลายค้นพบย่อมจะนำไปสู่ความจริงเดียวกัน นั่นคือสังขาร พระพุทธศาสนาไม่เคยทะเลาะกับวิทยาศาสตร์เพราะพระพุทธศาสนาไม่ได้ผูกขาดความจริงเรื่องสังขาร ดังนั้นสังขารที่ศาสตร์ต่างๆ ค้นพบจะคลี่คลายขยายตัวมาส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น

มีข้อความตอนหนึ่งในพระไตรปิฎกที่แสดงว่าพระพุทธเจ้าทรงเป็นธรรมวาทีคือผู้กล่าวถึงธรรม ผู้ที่เป็นธรรมวาทีย่อมไม่ขัดแย้งกับพวกธรรมวาทีด้วยกันเพราะต่างฝ่ายต่างพูดถึงธรรมหรือความจริง ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

“นาหิ ภิกขเว โลเกเน วิวาทมิ” เป็นต้น แปลความว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราตถาคตย่อมไม่ขัดแย้งกับชาวโลก แต่ชาวโลกย่อมขัดแย้งกับเรา ธรรมวาทีย่อมไม่ขัดแย้งกับใครๆ ในโลก”

เมื่อพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์ต่างก็เป็นธรรมวาทีที่กล่าวถึงธรรมความจริงด้วยกัน จึงไม่มีอะไรที่จะต้องขัดแย้งกัน มีแต่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจกันดียิ่งขึ้น หากจะมีความแตกต่างอยู่บ้างก็เพราะมีเป้าหมายที่ต่างกันในการแสวงหาความจริง วิทยาศาสตร์แสวงหาความจริงเพื่อเป็นนายเหนือโลกที่ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ไปได้ ขณะที่พระพุทธศาสนาแสวงหาความจริงเพื่อความเป็นผู้พ้นโลกคือดับทุกข์ เมื่อเข้าใจวัตถุประสงค์ที่ต่างกันอย่างนี้แล้ว เราจะมาลองเปรียบเทียบธรรมในพระพุทธศาสนากับความจริงที่วิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งคือฟิสิกส์ควอนตัม ได้นำเสนอว่ามีความเหมือนหรือความต่างกันอย่างไรร

เรียบเรียงจากปาฐกถา พระพุทธศาสนากับฟิสิกส์ควอนตัม "ความเหมือนที่แตกต่าง" พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) แสดงที่สถาบันการต่างประเทศเวทิงส์ ไรบการ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๑

จนถึง ค.ศ. ๑๖๐๕ กว่า ๔๐๑ ปี(ตรงกับรัชสมัยพระเอกาทศรถแห่งกรุงศรีอยุธยาของไทย) กาลิเลโอ กาลิเลอี การใช้กล้องโทรทรรศน์ที่มีกำลังขยาย ๓๐ เท่า ได้ทำให้กาลิเลโอ พบความรู้ ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเอกภพมากมาย เช่น ได้พบว่า ดวงจันทร์มีได้มีผิวกลมเกลี้ยง ดังที่คริสตศาสนิกชนเชื่อ แต่ผิวดวงจันทร์ เป็นภูเขาและหุบเหวเหมือนโลก กาลิเลโอ ยังได้เห็นดวงจันทร์ ๔ ดวงของดาวพฤหัสบดี โคจรไปรอบดาวพฤหัสบดี ที่ระยะห่างๆ กัน นี่ก็เป็นความจริงที่ขัดกับคำสอนของปโตเลมี ที่แสดงว่า ดาวทุกดวงโคจรรอบโลก นอกจากนี้ กาลิเลโอ ยังได้เห็นข้างขึ้นข้างแรม ของดาวศุกร์ ซึ่งการเห็นเช่นนี้ แสดงว่า ดาวศุกร์โคจรรอบดวงอาทิตย์ หาได้โคจร รอบโลกไม่ ด้วยหลักฐานที่มีน้ำหนักมาก ๓ ชิ้นนี้ กาลิเลโอ จึงสรุปว่า โลกเป็นเพียงดาวเคราะห์ดวงหนึ่งที่โคจรรอบดวงอาทิตย์ เรียกว่าจักรวาล ตามที่โคเปอร์นิคัสคิด และมนุษย์มิได้เป็นสิ่งที่มีชีวิตที่พิเศษใด ๆ ทั้งนี้เพราะโลกมิได้เป็นศูนย์กลางของเอกภพนั่นเอง และเห็นดาวนับล้านๆดวงในทางช้างเผือก นั่นคือกาลิเลโอค้นพบ “ทางช้างเผือก” กาลิเลโอจึงสรุปว่า ขอบจักรวาลก็คือขอบของทางช้างเผือกนั่นเอง

ทางช้างเผือกมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐๐,๐๐๐ ปีแสง หมายความว่า ยานที่แล่นด้วยความเร็วเท่าแสง คือ ๓๐๐,๐๐๐ กิโลเมตรต่อวินาที ต้องใช้เวลาวิ่งถึง ๑๐๐,๐๐๐ ปี ทางช้างเผือกใหญ่แค่ไหน ไปกลับตานี้ดูเอาเอง

แต่วันนี้ นักดาราศาสตร์ได้ค้นพบจักรวาลใหม่ๆเพิ่มขึ้นอีกมากมาย นอกเหนือจากจักรวาลของเรา มีการคำนวณกันว่า จักรวาลเหล่านี้อาจมีมากถึง ๑๐ ยกกำลัง ๕๐๐ แห่ง คือ ๑ ตามด้วยเลขศูนย์ ๕๐๐ ตัว ไปลองเขียน

นับกันดูเป็นเท่าไร แต่ละจักรวาลก็มีกฎเกณฑ์ทางฟิสิกส์ แตกต่างกันไป จักรวาลของเราเป็นเพียงอนุเล็กๆ ในหมู่จักรวาลทั้งหมดเท่านั้น

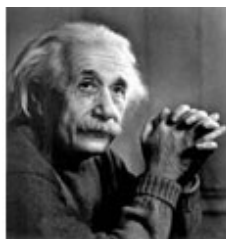
สิ่งเหล่านี้ “พระพุทธเจ้า” ทรงค้นพบเมื่อกว่าสองพันห้าร้อยปีก่อนแล้ว ทรงตรัสไว้ใน “จูฬนิสสูตร” พระไตรปิฎก หน้า ๒๕๖-๒๕๘ เล่ม ๒๐ ว่า

“ระบบสุริยะประกอบด้วยดวงจันทร์ โลก ดวงอาทิตย์ และดาวเคราะห์ทั้งหลาย โคจรไปร่วมกัน ดาราจักรมี ๓ ขนาด คือ ดาราจักรอย่างเล็ก มีจำนวนนับพัน ดาราจักรอย่างกลาง มีจำนวนนับล้าน ดาราจักรอย่างใหญ่ มีจำนวนแสน โกฏิ และดาราจักรเหล่านี้ มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และแตกดับในที่สุด”

คำว่าจักรวาลนั้นหมายถึงดวงอาทิตย์ดวงหนึ่ง แล้วมีดวงดาวต่างๆ แวดล้อมเป็นอันมาก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงไว้ว่า จักรวาลนั้นมีมากมายเป็นอนันต์จักรวาล อนันต์หรืออนันต์ดังแปลว่า นับไม่ได้ ตรงกับนักวิทยาศาสตร์ฝ่ายดาราศาสตร์ที่ได้แสดงว่าเพียงแต่ทางช้างเผือกที่เรามองเห็นกันอยู่ในเวลากลางคืนเพียงเท่านั้นเราก็ไม่ทราบว่ามีกี่พันล้านจักรวาล แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงว่า จักรวาลนั้นมีมากมายเป็นอนันต์คือ นับจำนวนไม่ได้จริงๆ หรือจะพูดว่ามีดวงอาทิตย์นับจำนวนไม่ได้

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์กับแนวคิดด้านพระพุทธศาสนา

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องมีหลักฐาน เพราะการเชื่อตามกันจะไม่ทำให้รู้อะไรเพิ่มเติม วิธีคิดเช่นนี้คือหลักการที่นักวิทยาศาสตร์ เราจะเห็นบุคคลสำคัญในโลก ที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาอันทองแท้ เช่น อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (เยอรมัน: Albert Einstein - อัลเบิร์ต ไอน์ชไตน์) (๑๔ มีนาคม พ.ศ.๒๔๒๒ - ๑๘ เมษายน พ.ศ.๒๔๙๘) เป็นนักฟิสิกส์ทฤษฎี ชาวเยอรมันเชื้อสายยิวที่มีสัญชาติสวิสและอเมริกัน (ตามลำดับ) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ เขาเป็นผู้เสนอทฤษฎีสัมพัทธภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนากลศาสตร์ควอนตัม สถิติกลศาสตร์ และจักรวาลวิทยา เขาได้รับรางวัลโนเบลสาขาฟิสิกส์ในปี พ.ศ.๒๔๖๔ จากการอธิบายปรากฏการณ์โฟโตอิเล็กทริก และจาก "การทำประโยชน์แก่ฟิสิกส์ทฤษฎี”

รูปภาพ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ นักฟิสิกส์ทฤษฎี

"ทฤษฎีสัมพัทธภาพพิเศษ" : ผลงานของไอน์สไตน์อันลือเลื่องที่เปลี่ยนแนวคิดเรื่อง "เวลาและอวกาศ" หรือ กาล-อวกาศ" ของนักฟิสิกส์ในยุคของกฎการเคลื่อนที่ของ "นิวตัน" รุ่งโรจน์ พร้อมนำเสนอรายงาน 3

หน้าที่รวมสมการ $E = mc^2$ ทฤษฎีสัมพัทธภาพมีนัยยะว่าเมื่อเพิ่มพลังงานให้มีความเร็ว มวลก็จะเพิ่มขึ้นด้วย จึงไม่มีอะไรจะเคลื่อนที่ได้เร็วกว่าแสง ภายใต้ทฤษฎีนี้ไอน์สไตน์พิสูจน์ว่า เวลาของมนุษย์แต่ละคนไม่เท่ากัน เช่น หากคนหนึ่งเดินทางด้วยความเร็วสูงๆ หรืออยู่ในที่มีแรงดึงดูดสูง เวลาของพวกเขาจะต่างจากเวลาของคนที่อยู่กับที่ หรือคนเคลื่อนที่ช้า

"ปรากฏการณ์โฟโตอิเล็กทริก" : ผลงานที่ช่วยไขปริศนาว่า ทำไมแสงจึงกระแทกอิเล็กตรอนให้หลุดจากโลหะที่ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย ทำให้นักวิทยาศาสตร์เข้าใจว่า แสงเป็นได้ทั้งอนุภาคและคลื่น ปรากฏการณ์โฟโตอิเล็กทริก ๑ ใน ๓ ผลงานยิ่งใหญ่ที่นำโลกเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีไฮเทค รวมถึงเป็นพื้นฐานวิชา "กลศาสตร์ควอนตัม" ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยีโลกยุคใหม่ โดยเชลล์สุริยะก็กำเนิดมาจากแนวคิดนี้นั่นเอง

"การเคลื่อนที่แบบบราวเนียน" : ไอน์สไตน์ทำการทดลองโดยให้ละอองเกสรดอกไม้ที่มีขนาดเล็กลอยน้ำ เมื่อส่องกล้องจุลทรรศน์ดูปรากฏว่ามีการเคลื่อนที่ของละอองเกสรดอกไม้ ลักษณะการเคลื่อนที่ของเกสรดอกไม้นี้เรียกว่า "การเคลื่อนที่แบบบราวเนียน" ซึ่งก็คือการเคลื่อนที่อย่างไม่เป็นระเบียบเหมือนเมื่อมองฝุ่นละอองที่เห็นลอยอยู่ในอากาศเมื่อยามมีแสงตัดผ่าน การเคลื่อนที่ของเกสร โดยการกระแทกจาก โมเลกุลของของเหลวเช่นน้ำมีลักษณะทำให้เกสรดอกไม้เคลื่อนที่ เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าวัตถุต่างๆ ประกอบด้วยอนุภาคเล็กๆ ที่เรียกว่า "โมเลกุล"

ในช่วงปลายของชีวิตอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ได้ศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง เขาต้องประหลาดใจเมื่อพบว่าสิ่งที่ตนเองค้นพบได้นั้นเป็นเพียงส่วนน้อยนิดของพุทธศาสนา หลังจากนั้นเขาจึงทุ่มเทให้ความสนใจกับพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ครั้งหนึ่งที่มหาวิทยาลัยพรินซ์ตันจัดบรรยายเกี่ยวกับพุทธศาสนา ไอน์สไตน์ก็ได้ร่วมเข้ารับฟังด้วย บทความที่ไอน์สไตน์เขียนจะอ้างถึงพุทธศาสนาบ่อยครั้ง และมักเรียกศาสนาพุทธด้วยคำว่าศาสนาแห่งจักรวาล ซึ่งถ้ามีใครไปถามว่าเขานับถือศาสนาอะไร ไอน์สไตน์จะตอบทันทีว่า เขาไม่นับถือศาสนา แต่ถ้าถามต่อว่า เขาชื่นชอบศาสนาใดเป็นพิเศษ เขาจะตอบทันทีอย่างไม่ลังเลว่า เขาชื่นชอบพุทธศาสนา

ในหนึ่งปีก่อนการเสียชีวิต ค.ศ.๑๙๕๔ มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ได้ตีพิมพ์งานเขียนชิ้นหนึ่งของเขาชื่อเรื่อง "The Human Side" ซึ่งนักฟิสิกส์ผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลผู้นี้ ได้กล่าวถึงท้ายให้เป็นที่ปริศนาแห่งโลกอนาคตที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาตามความคิดของเขาไว้ว่า

"The religion of the future will be a cosmic religion. It should transcend personal God and avoid dogma and theology. Covering both the natural and the spiritual, it should be based on a religious sense arising from the experience of all things natural and spiritual as a meaningful unity. Buddhism answers this description. If there is any religion that could cope with modern scientific needs it would be Buddhism."

ศาสนาในอนาคต จะต้องเป็นศาสนาสากล ศาสนานั้นควรอยู่เหนือพระเจ้าที่มีตัวตน และควรจะเว้นคำหลักเกณฑ์ที่ไม่มีข้อพิสูจน์และแบบทฤษฎี ศาสนานั้นเมื่อครอบคลุมทั้งธรรมชาติและจิตวิญญาณ จึงควรมีรากฐานอยู่บนสามัญสำนึกทางศาสนาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ต่อสิ่งทั้งปวงคือทั้งกาลแห่งธรรมชาติและจิตวิญญาณอย่างหนึ่งมีความหมายที่กลมกลืนกัน พระพุทธศาสนาตอบข้อกำหนดนี้ได้ ....ถ้าจะมีศาสนาใดที่สามารถรับมือได้กับความต้องการทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ศาสนานั้นก็ควรเป็นพระพุทธศาสนา

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ [1954, from Albert Einstein: The Human Side, edited by Helen Dukas and Banesh Hoffman, Princeton University Press]

เราจะเห็นได้ว่าความยอมรับในข้อเหตุและผลแห่งความเป็นจริงนั้น ผู้มีปัญญาด้วยความวิเคราะห์อย่างท่องแท้ในระดับภวามยปัญญา ดังเช่น ไอน์สไตน์ จะมองเห็นด้วยจักษุปัญญาว่าพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์นั้นเป็นไปโดยกาลแห่งธรรม(ชาติ) อันเป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์หมายถึงลักษณะทางธรรมชาติ ๓ ประการ ที่พระพุทธองค์ทรงเห็นธรรมชาติ และนำมาสอนให้มวลมนุษย์เข้าใจคือ “อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา” ซึ่งสั้นและเข้าใจได้ดีที่สุด “อนิจจัง”คือทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยง เป็นอนิจจัง ซึ่งเป็นกฎของธรรมชาติ ไม่ว่าจะอะไรก็ไม่ยั่งยืนคงอยู่ โลกที่เราอยู่นี้ก็เปลี่ยนแปลงมาหลายครั้งหลายครา ที่เคยเป็นภูเขาก็กลายเป็นทะเลจมอยู่ใต้น้ำ และคงเปลี่ยนต่อไปจนถึงวันหนึ่งก็อาจเปลี่ยนไปจนหมดสภาพของความเป็นโลก ตัวเราเองก็ไม่มีอะไรคงสภาพเดิม หากความเชื่อของศาสนาอื่นที่ว่าพระเจ้า พระพรหม พระอัลลาห์ ฯ เป็นองค์ที่สร้างโลกขึ้นมา พระผู้สร้างเหล่านี้จะไม่เที่ยงเช่นกัน จะมีการเปลี่ยนพระผู้เป็นเจ้าของเหล่านั้นตามวาระเวลา ตามกฎแห่งอนิจจัง โดยไม่มีข้อยกเว้น “ทุกขัง” หมายถึงว่าทุกสิ่งเป็นทุกข์ ในส่วนของความสุขเองก็มีทุกข์แฝงอยู่ กล่าวจะไม่ยั่งยืน เปลี่ยนแปรไป ซึ่งเรื่องของทุกข์นี้ได้เขียนไว้แล้ว ทุกข์จึงเป็นองค์ประธานของพุทธศาสนาเพราะเป็นกฎของธรรมชาติ และ “อนัตตา” ซึ่งแปลตามตัวว่าไม่มีอัตตาซึ่งหมายถึงไม่มีตัวตน ซึ่งมีได้หมายความว่าไม่มีตัวไม่มีตนทางกายภาพ จึงควรแปลว่าไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตนหมายถึงว่าสิ่งที่ว่าเป็นตัวนั้นก็ไม่ใช่ตัว สิ่งที่เรียกกันว่าอย่างโน้นอย่างนี้ก็ไม่ใช่อัตตาเป็นข้อสมมุติทั้งสิ้น ความจริงแล้วไม่มีอะไร ตัวตนที่ชื่อนั้นชื่อนี้ไม่ซ้าก็สลายกลายเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ ถึงแม้จิตที่จะไม่ตาย ก็เปลี่ยนไปไม่ใช่จิตของนาย ก. นาย ข. จนกว่าจิตดวงนั้นจะถึงนิพพาน ซึ่งก็เป็นอนัตตาอีกเช่นกัน ที่ว่า นิพพานัง สุขญัง

เราจะเห็นว่าการศึกษาในพระพุทธศาสนาของไอน์สไตน์มีความลึกซึ้งด้วยภูมิปัญญาอันแท้จริง ในหลายๆคำพูดที่ไอน์สไตน์กล่าวถึงเช่น “ข้าพเจ้าไม่ใช่เป็นผู้มีสติปัญญาเลิศแต่อย่างไร แต่ข้าพเจ้าเป็นผู้มีความกระหายอยากรู้อยู่เสมอ มีความพากเพียรในการค้นหาสิ่งที่ยากรู้อย่างอดทน รวมทั้งวิจารณ์ตนเอง สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยนำมาซึ่งความคิดของข้าพเจ้า” แสดงให้เห็นความวิริยะเป็นก้าวแรกของปัญญา หรือคำที่ว่า “Imagination is important than knowledgeจินตนาการสำคัญกว่าความรู้” ก็เป็นเรื่องหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องปัญญา ชั้นที่หนึ่งเรียกว่าสุตมยปัญญา ชั้นที่สองเรียกว่าจินตมยปัญญาและชั้นสูงสุดคืออภวามย

ปัญญา โดยเฉพาะอย่างการระลึกถึงอดีต อยู่กับปัจจุบันและฝันถึงอนาคต “Learn from yesterday, live for today, hope for tomorrow. เรียนรู้จากวันวาน มีชีวิตสำหรับวันนี้ มีความหวังสำหรับวันพรุ่งนี้” เป็นแบบอย่างที่สามารถกล่าวได้ว่าไอน์สไตน์มีความรู้สึกซึ่งในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก

การกลับมาเขียนบทความในปีนี้นั้น เป็นความต้องการนำหลักพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระองค์ทรงแสดงพระธรรมคำสอนมาแสดงให้เห็น ดังเช่นหลักพลังแห่งธรรมว่าด้วยพละ ๕ หลักธรรมที่บุคคลควรนำมาใช้ในการปฏิบัติ อันประกอบด้วยความมีศรัทธา วิริยะมุ่งมั่นขยันเพียร ความตั้งสติระลึกได้ หมายรู้อย่างรอบครอบ มีสมาธิตั้งมั่นแห่งจิตและปัญญาอันรู้ทั่วมองเห็นได้ด้วยเหตุด้วยผล เป็นหลักธรรมที่สำคัญมากที่สุดแห่งการดำรงชีวิต เป็นหลักธรรมที่สามารถทำให้ผู้ประพฤติ ผู้ปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน อาชีพ เราจะเห็นว่าชีวิตประวัติของผู้ที่ประสบความสำเร็จในโลกอย่างอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ มีการดำเนินชีวิตการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ด้วยหลักดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากชีวิตประวัติของท่านเรา แต่เราไม่ควรกล่าวว่าไอน์สไตน์เป็นพุทธศาสนิกชน แต่เราสามารถกล่าวได้ว่าไอน์สไตน์ มีความรู้อันลึกซึ่งพระพุทธศาสนา และมีความเข้าใจในสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้

PDCA (Plan-Do-Check-Action Cycle; Deming wheel) มาจากพละ ๕ หรือไม่?

เราจะเห็นว่าในการดำเนินกิจกรรมประการใด ได้อย่างยั่งยืนแนวทางการบริหารสมัยใหม่มักให้ระลึกถึง PDCA Cycle แต่ผู้เขียนกลับมองเห็นความเป็นที่มาของทั้ง ๔ หัวข้อ ดังนี้

1. หากมีศรัทธาและวิริยะนั่นคือการวางแผน (Plan)
2. หากมีวิริยะและสตินั่นคือการดำเนินการ (Do)
3. หากมีสติและสมาธินั่นคือการควบคุมและตรวจสอบ (Check)
4. หากมีสมาธิและปัญญานั้นคือการดำเนินการ (Action)

นี่คือพระธรรมสูตรที่ว่าด้วยการสร้างพลังแห่งตนอย่างยั่งยืน

แนวทางการประยุกต์เพื่อการบริหารหลักธรรมพละ ๕ ธรรมอันเป็นพลังเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพตน เป็นหลักธรรมที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นหลักธรรมที่เป็นการวางแผนทางการดำเนินชีวิต การทำงาน พลังทั้ง ๕ นั้นจะเป็นการเริ่มต้นด้วยศรัทธาคือหลักชัยคือแผนที่ชีวิต วิริยะคือเครื่องมือในการฝ่าฟัน สติคือการควบคุมตน สมาธิคือความตั้งใจมั่นไม่ย่อท้อและปัญญาคือหางเสือในการเดินทางสู่หลักชัย หลักแห่งความสำเร็จ เป็นหลักธรรมที่กำหนดถึงการใช้ปัญญา ความพากเพียร ความดีและใฝ่ใจสังคัม เป็นหลักธรรมที่สร้างให้เป็นที่มีสติปัญญา ขยันขันแข็ง เป็นคนดีและเป็นที่รักของผู้อื่น เป็นพลังสำคัญ ๕ ประการในการบรรลุสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

